

UNIVERSITETETS
OLDSAKSAMLING

FREDERIKS GATE 2
OSLO 1

Gårds/bruksnavn Nymoen E-68, hovedparsell 05 delparsell Veien - Nymoen	
G.nr./br.nr.	
Kommune <u>Ringerike</u> <i>Si-v</i>	Fylke Buskerud
Sogn	Prestegjeld
Eier/bruker, adr.	
Gjelder: Påvisning/merking av dyregraver.	
Flyfoto	Kartref.
Innber./rapport/reg. ved: Ola Melby	Dato 2.8.1981

Feltet er tidligere registrert av T. Haraldsen og H. Jacobsen (UD sak nr. B-224/80). Fortidsminna måtte påvises og merkes i lendet p.g.a. kartfesting i samband med mulig konflikt ny trase for E6/arkeologiske verneinteresser i området (ev. anke til MD).

Grav 1-10 ble påvist og merket. Disse vil bli kartfestet av ing. Granrud/Buskerud Vegkontor. Grav 11-13 var det derimot uråd å få påvist att. (små, tett vegetasjon). I første omgang vil derfor disse bli kartfestet på grunnlag av opplysninger i reg. rapporten og kartmaterialet (vedlagt: 1 steg her beregnet til ca. 1 m).

Fortidsminna ble påvist av undertegnede og merket av ingeniør Granrud/Buskerud Vegkontor.

Oslo, den 2. august, 1981.

Ola Melby
Ola Melby

RAPPORT

fra møte på Buskerud Vegkontor 26.01.1982

vedrørende dyregraver på Nymoen - E-68, parsell Veien-Nymoen, Ringerike kommune, Buskerud fylke.

Under forarbeide til ny omkjøringsvei rundt Hønefoss, E-68, ble det i 1980 funnet et dyregravfelt på Nymoen på Ringerike. Se registreringsrapport Vegplanavdelingen, sak nr B-224/80.

Vegkontoret har søkt om frigivelse av dyregravfeltet, og saken er behandlet to ganger i Fornminneutvalget: 4. mai 1981 - sak 46/81.7. og 5. oktober 1981 - sak nr. 70/81. Ved siste behandling ble dyregravfeltet frigitt, se brev til Vegsjefen i Buskerud av 9. november 1981.

Et møte om den videre framdrift ble holdt på Buskerud Vegkontor i Drammen den 26. januar 1982. Tilstede var plansjef Thomassen, avd. ingeniør Magne Rognerud, begge Buskerud Vegkontor og undertegnede fra Oldsaksamlingen. Vegprosjektet er under planlegging og vil kunne legges fram for godkjenning i løpet av 1982. Formelt sett er det ikke grunnlag for inngrep før planen er godkjent. Anelggsstart er planlagt i neste vegplanperiode, dvs. tidligst 1986.

Vi har tidligere fremhevet over for Vegkontoret at vi har lite erfaringsmateriale å bygge på ved utarbeiding av en kalkyle for gravningen. Vi kjenner også lite til bevaringsforholdene for organisk materiale på det aktuelle sted. Jeg foreslo derfor at vi i 1982 foretar en utgravning av en av dyregravene. Vi vil da trenge relativt rikelig med midler, slik at vi kan få gjennomført alle analyser, som pollen, fosfat, C14, osv. På bakgrunn av resultatene fra denne gravningen kan vi sette opp et mer detaljert arbeidsprogram for resten av fangstanlegget. Som en økonomisk ramme for 1982 antydet jeg ca. 30.000 kr.

Thomassen og Rognerud stilte seg positive til denne planen. De ville heller ikke pålegge oss noen eksakt økonomisk ramme for forundersøkelsen. Tidspunktet for den endelige undersøkelse fastsettes senere.

Grunneierne for fangstanlegget er:

G.nr. 89, br.nr. 3 - ny grunneier: Ester og Ole Asbjørn Borlaug, adr. Alme gård, 3500 Hønefoss.

G.nr.90, br.nr. 1: Christian Mathiesen, adr. Nerstad gård, 3500 Hønefoss.

Da vegplanen ikke er formelt godkjent, må Oldsaksamlingen selv ta kontakt med grunneier og få arbeidstillatelse (Mathiesen).

Oslo, 26. januar 1982

Christian Keller

Kopi: A. E. Christensen
Top.Ark.

J.m. 17

OLDSAKSAMLINGEN	
J.nr. 000181	01 FEB. 82
SAKSB. Vegplan.	ARK.Nr.

STATENS VEGVESEN
VEGSJEFEN I BUSKERUD FYLKE

Universitet i Oslo
Oldsaksamlingen
Frederiksgate 2

OSLO 2

Saksbehandler: Rognerud

Deres ref.

Vår ref.
5022/81
MR/MS

Ark. nr. 091/352-E68 Dato 27. januar 1982

E 68 OMKJØRINGSVEG HØNEFOSS. PARSELL VEIEN - NYMOEN.
DYREGRAVER VED NYMOEN.

Vi viser til Deres brev av 9. november 1981, samt til møte med Chr. Keller 26. februar 1982.

I ovennevnte møte var det enighet om at oldsaksamlingen undersøker én av gravene på Nymoen sommeren 1982. Oldsaksamlingen kontakter grunneieren til gnr. 90 bnr. 1 - Chr. Mathiesen - før undersøkelsene settes i gang. Vegvesenet dekker kostnadene med ovennevnte undersøkelse. Dersom kostnadene overskrider kr. 30.000 forutsetter vi at De tar nærmere kontakt med oss.

Etter at undersøkelsene sommeren - 82 er avsluttet, og resultatene av disse foreligger, utarbeider oldsaksamlingen plan og kostnadsoverslag for eventuelle videre undersøkelser av fangstanlegget. Denne plan med kostnadsoverslag forelegges vegvesenet før videre arbeid påbegynnes.

Etter fullmakt:

Olav Harket
Olav Harket
Plansjef

Magne Rognerud
Magne Rognerud
Avd.ing.

Christian Mathiesen
Nærstad gård
3500 HØNEFOSS

18. mai 1982
CK/11

DYREGRAVER (FORNMINNER) PÅ DERES EIENDOM NÆRSTAD, G.NR. 90/1,
PÅ HENSMOEN. NY VEG E-68, PARSELL VEIEN-NYMOEN - SALG AV PARSELL
TIL ISBERG'S HØNEFOSS A/S

Vegkontoret i Buskerud arbeider med planer om ny riksveg E-68 over
Deres eiendom. Som De muligens kjenner til, er det under rutine-
befaring fra Universitetets Oldsaksamling registrert tretten dyre-
graver (fangstgraver for elg) tvers over den planlagte trase.

Senere års undersøkelser har vist at slike graver ofte har en meget
høy alder, selv om de kan ha vært i bruk fram mot nyere tid. De
faller således inn under Lov om kulturminner, § 4, og er fredet som
faste fornminner.

Buskerud Vegkontor har etter søknad fått dispensasjon fra fredningen
mot å bekoste en vitenskapelig utgravning av anlegget, jfr. samme
lov, § 8 og § 10.

For å få en oversikt over kostnadene har vi funnet det praktisk å
foreta en mindre utgravning i år, og resten senere.

Under henvisning til kulturminnelovens § 11 ber vi om tillatelse
til å foreta utgravning på Deres eiendom fra 16/6-82. Frankert og
adressert konvolutt vedlegges.

Fra Ringerike kommune har vi mottatt sakspapirer vedrørende salg av
en parsell på Deres eiendom til Isberg's Hønefoss A/S.

Det er i de siste dager funnet fire dyregraver også på denne parsellen.
Fangstanlegget sperrer en liten "odde" i den nord-østre del av par-
sellen. Se vedlagte kart. Anlegget er underlagt de samme bestemmel-
ser som det ovenfor nevnte.

Universitetets Oldsaksamling håper det vil være mulig å la anlegget
bli liggende urørt, også under den eventuelle nye eier. Vi plikter
imidlertid å gjøre oppmerksom på at det kan søkes om å få fredningen

opphevet. Søknaden sendes Universitetets Oldsaksamling. Dersom fredningen tillates hevet, vil det normalt måtte foretas en vitenskapelig utgravning, og det alminnelige er at dette bekostes av tiltaks-haver. Se forøvrig lovens § 10.

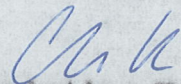
Det er vanskelig å si hva en eventuell undersøkelse vil kunne koste. Vi håper imidlertid at årets prøvegravning vil gi grunnlag for en holdbar kalkyle.

Vi beklager den uleilighet dette måtte forårsake for de berørte parter og håper på en smidig løsning.

Ønskes det ytterligere informasjon står vi gjerne til tjeneste, på tlf. 563285 eller mobiltelefon 094 17881.

:/: Et eksempel av Lov om kulturminner følger vedlagt.

Med hilsen

Christian Keller

Kopi til:

Isberg's Hønefoss A/S

Ringerike kommune

Vegsjefen i Buskerud

A. E. Christensen

Top.Ark

REK.

Christian Mathiesen
Nærstad gård
3500 HONEFOSS

7. juni 1982
CK/11

UTGRAVNING AV DYREGRAVER PÅ NYMOEN

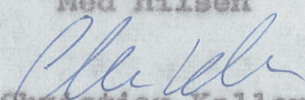
Vi viser til vårt brev av 18. mai d.å., der vi gir melding om dyregra-
ver på Deres eiendom på Nymoen.

I brevet opplyses at gravningen tar til den 16. juni. Det er imidler-
tid foretatt visse justeringer, slik at arbeidet vil bli satt i gang
allerede 14. juni. Det vil vare 2-3 uker.

Vi håper De ikke har innsigelser mot dette. I motsatt fall anmoder
vi om at De kontakter oss.

Fer ordens skyld vedlegges kopi av vårt forrige brev.

Med hilsen

Christian Keller

Kopi til: Vegsjefen i Buskerud
Ringerike kommune
A. E. Christensen
Top. Ark.

7. Juni 1982

CK/li

Vegsjefen i Buskerud
Postboks 2265 Strømsø
3001 DRAMMEN

**E-68 OMKJØRINGSVEG HØNEFOSS, PARSELL VEIEN-NYMOEN, ARKEOLOGISK
UTGRAVNING**

Vi viser til Deres brev av 27. januar 1982, Ark.nr. 091/352-E-68,
Deres ref. 5022/81 MR/MS

Oldsaksamlingen vil foreta utgravning av del av dyregravsfeltet på
Nymoen fra 14. juni d.å.

Utgravningen vil bli ledet av stud.mag.art. Unni Blegen Walhovd.

I den forbindelse ber vi om at det avtalte å konto beløp, kr 30.000.-
blir oversendt Regnskapskontoret, Universitetet i Oslo, Blindern,
Oslo 3.

Oversendelsen må merkes tydelig med følgende konto nr.:

05 426 506 426 503

"Utgravning Nymoen, Buskerud"

Bankgiro nr. 6094 05 00780 (Universitetet i Oslo)

Postgiro nr. 50 54 200 (Universitetet i Oslo)

Faktura med spesifikasjon vil bli oversendt Dem på vanlig måte ved
årets slutt, sammen med eventuelle ubenyttede midler. Eventuelle
overskridelser vil bli drøftet med Dem på forhånd.

Med hilsen

Christian Keller

Kopi til: Regnskapskontoret, Blindern
Berit Didriksen
Unni Blegen Walhovd

UNIVERSITETETS
OLDSAKSAMLING

FREDERIKS GATE 2
OSLO 1

Gårds/bruksnavn Nærstad	
G.nr./br.nr. 90/1	
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud
Sogn	Prestegjeld
Eier/bruker, adr. Christian Mathiesen, Nærstad gård, 3500 Hønefoss	
Gjelder: Del-undersøkelse av dyregrav for prøve- takning.	
Flyfoto	Kartref.
Innber./rapport/reg. ved: Unni Blegen Walhovd	Dato 17. juni 1982

Dyregrava er en av fire i et fangstanlegg (anlegg B). Dette fangstanlegget virker som del av et fangstsystem bestående av to fangstanlegg, nemlig ovenfornevnte og et annet anlegg (anlegg A, frigitt av Fornminneutvalget 5/10-81, sak nr. 70/81). Anlegg A består av 11 dyregraver og stenger ferselen over moen, mens anlegg B stenger veien ut mot "odden". (Vedlegg I)

Bakgrunn for undersøkelsen: I forbindelse med delundersøkelse av anlegg A, ble det klart at en ikke kunne lage noen full analyse av dette anlegget uten å ta anlegg B i betraktning. En eventuell samtidighet av de to anlegg måtte først avgjøres. Ønsket var derfor egnet organisk materiale til radiologisk datering også fra en av gravene i anlegg B.

Undersøkelsen og resultatet: En sjakt ble lagt gjennom jordvollen like inn til kjernen (vedlegg II) i dyregrav B-2. Den gamle markoverflaten under jordvollen ble påvist, samt "løse", liggende stolper i fyllmassen utenfor kjernens vegg.

Konklusjon: Egnet organisk materiale ble påvist i den gamle markoverflaten og prøvemateriale ble tatt ut. (Prøve B-2.1 og B-2.2) Disse skulle kunne gi tidspunktet da anlegg B ble laget.

Gårds/bruksnavn Nærstad	
G.nr./br.nr. 90/1	
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud

Det ble også tatt prøvemateriale fra de løse stukkene. (Prøve B-2.3) Men, i og med at selve kjernen ikke er utgravd, er det umulig å si om disse representerer anleggsfasens støttebjelker og/eller utraste bjelker fra selve kjernen eller senere restaureringer av kjernen. Prøve B-2.1 og B-2.2 synes derfor best egnet til generell datering av anlegget.

Hønefoss, 17. juni 1982

Vedlegg I: Kart over fangstanlegg A og B
" II: Profiltegning av jordvollen

HOVSMARKA

INSTRUKSJONSKART

RINGERIKE O-LAG

TEGNFORKLARING

Hovedveg		Høydekurver	
Sideveg		Hjelpetur	
Traktorveg		Høydepunkt	
Stor sti		Grop	
Liten sti, tømmerlep		Grustak, leirskråning	
Kraftlinje		Myr, myrlende	
Trigonometrisk punkt		Bekk, grøft	
Stor stein		Ofte tørr bekk	
Spesiell detalj		Putt	
Gjerde, passerbart		Kum, brenn	
Gjerde, ikke passerbart		Dyrket mark	
Hus		Gressmark	
Ruin		Oppkomme	
Stup, skrent		Lysløype	
Skoggrense			
Ikke løpbar			

TIL FORSVARETS BRUK

BEGNA

NYKOEN

Fangstanlegg A
Fangstanlegg B

MÅLESTOKK 1:10000
EKVIDISTANSE 5m.
MISVISNING 1974

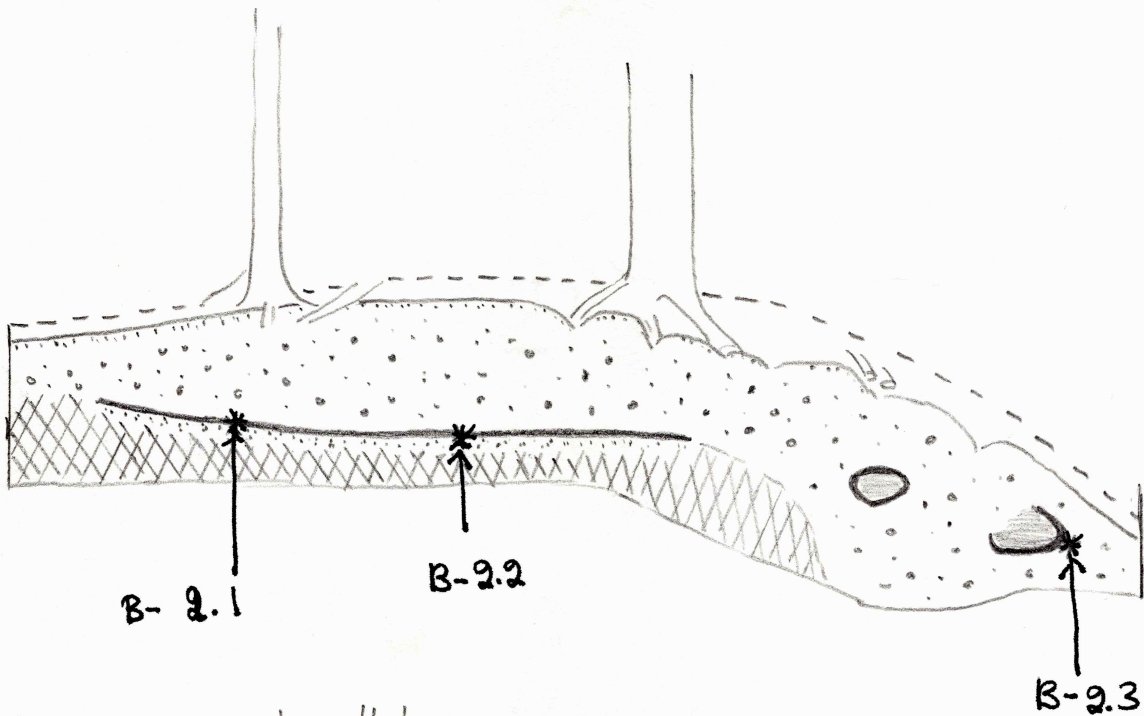
KONSTRUKSJON
Bakken og Helgesen

FRILUFTSLIV og SKOGBRUK

Dyregrov B-2

Målestokk 1:20

2.1: Profil jordvull (→ dyregrov kjernen)

- ny markoverflate
- gammel - - -
- finkornet, grå podsoll
- blandet grov og finkornet grus
- finkornet grus med en del leire,] jernpodsoll

- * uttak av prøvemateriale
- "postholes" med kull ytterkant

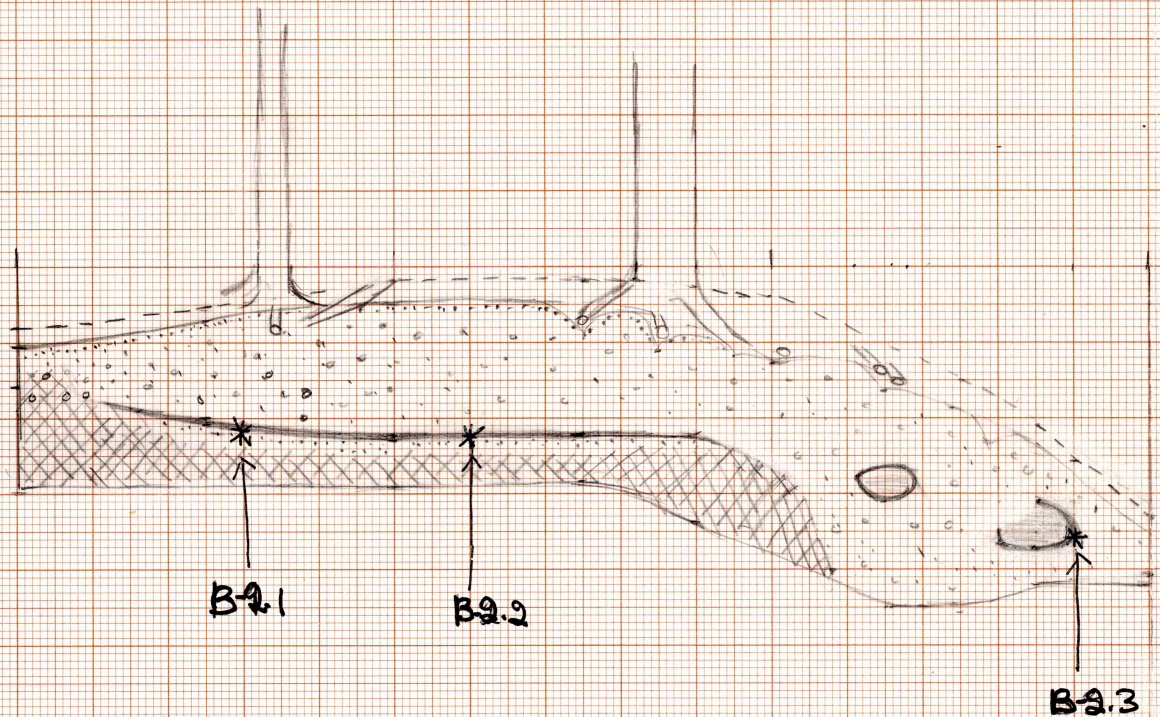
Honefoss 17/6-82

G. B. W

Dyregrav B-2

Målestokk 1:20

2.1: Profil jordvold (→ dyregravkjernen)

- ny markoverflate
- [stippled] blandet finkornet og grov grus
- gammel markoverflate
- [dotted] finkornet, grå podsoll
- [cross-hatched] m/litt leire } jernpodsoll
- * uttaks av prøvemateriale til C¹⁴
- [semi-circle] "postholes" m/ kull ytterkant

Stenevoss 12/16-S2

Lin B. Walhovd

J. m. 119

Høyesterettsadvokatene Buttingsrud,
Rohr Torp & Grøstad
Postboks 9
2701 JEVNAKER

24. juni 1982
CK/11

Christian Mathiesen
Nærstad gård
3500 HØNEFOSS

Isberg's Hønefoss A/S
Oslovn. 4
3500 HØNEFOSS

DYREGRAVER PÅ G.NR. 90, BR.NR. 1, NÆRSTAD, PARSELL TIL INDUSTRI TOMT
ISBERG'S HØNEFOSS A/S

Viser til våre brev av 18.05 og 21.06. Videre til befaring med Christian Mathiesen den 15.06, samt til brev fra høyesterettsadvokatene Buttingsrud, Rohr Torp & Grøstad av 18.06, alt 1982.

I sistnevnte brev hevdes at gjenpart av vårt brev av 18.05 ikke er oversendt Isberg's Hønefoss A/S. Slik gjenpart ble avsendt begge parter i følge vårt arkiv. Inkurier kan imidlertid forekomme, og vi oversender herved ny kopi av brevet.

Universitetets Oldsaksamling vil gjerne få poengtere overfor partene at vi ønsker at saken skal volde så liten ulempe som mulig både for selger og kjøper. Således er vårt brev av 21.06 til Ringerike kommune et forsøk på å unngå forsinkelser i den kommunale saksbehandlingen under henvisning til oss.

Saken er imidlertid ikke helt enkel sett fra vår side. Vi vil derfor få redegjøre for vår faglige og juridiske vurdering:

Universitetets Oldsaksamling har betraktet dyregravene som fredet fast fornminne ifølge lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50, § 4, pkt. C, som bl.a. omfatter jakt-, fiske- og fangstinnretninger.

Ifølge samme lovs § 6 hører det med en sikrigssone rundt fornminnet, som inntil videre må regnes som et 5m bredt belte, regnet fra fornminnets ytterkant.

En fredning av denne art er ganske spesiell i den forstand at så-
sant vedkommende myndighet etter loven har identifisert en formasjon
som "fast fornminne", så er den automatisk fredet. Det følger av
dette at vår faglige vurdering kan få tildels vidtrekkende juridiske
og økonomiske konsekvenser.

Når det gjelder gropenes identifikasjon som fangstgraver for elg,
synes Oldsaksamlingens faglige vurdering å være meget vel fundert.
Både gropenes beliggenhet, deres ytre form og størrelse, og resul-
tater av prøvestikk i bakken peker i samme retning.

Derimot kan man stille et spørsmålstegn ved fangstanleggets datering.
Det kulturhistoriske materiale som i de senere år er framkommet viser
at dyregraver har vært anvendt fra 6-7000 år f.Kr. og opp til og med
1700-tallet e.Kr.

Lov om kulturminner setter det krav til et fast fornminne at det må
være fra før reformasjonen (1537) for å omfattes av loven. (Samiske
kulturminner er fredet hvis mer enn 100 år.)

Etterreformatoriske fornminner kan riktignok fredes etter spesielle
vedtak i departementet, jfr. kulturminnelovens § 5, men dette kan
holdes utenfor saken inntil videre.

Dyregravene på den aktuelle parsell har ingen ytre trekk som kan
brukes til å angi en eksakt datering. Oldsaksamlingens vurdering
av dyregravene som fornminner bygger således på et erfaringsmateriale
som gjør en datering til førreformatorisk tid sannsynlig.

I endel tilfeller kan det ved en arkeologisk utgravning frambringes
materiale som kan dateres, f.eks. trekull som kan dateres radiologisk
ved C^{14} . Det er imidlertid begrenset kapasitet ved laboratoriet for
radiologisk datering i Trondheim, slik at antallet prøver som blir
analysert hvert år er sterkt begrenset.

Da den foreliggende sak har såvidt omfattende økonomiske konsekvenser
har vi likevel vurdert det slik at en radiologisk datering var ønske-
lig. Vi har derfor gravet en sjakt i en av gravene og fått fram
prøvemateriale. Kopi av innberetningen følger vedlagt. Det er imid-
lertid Laboratoriet for radiologisk datering i Trondheim som avgjør
hvorvidt det innsamlede materiale egner seg til analyse. Vi har an-
modet om en hurtig behandling, men da metoden i seg selv er tidkrevende,
kan en tidligst vente svar om 4-5 uker dersom prøven forevrig
blir antatt.

Det er sannsynlig at dersom prøven gir en datering til etterreforma-
torisk tid, vil dette få konsekvenser for Oldsaksamlingens vurdering
av fangstanlegget som fast fornminne etter kulturlovens § 4. Spør-
målet om de likevel er verneverdige må i tilfelle tas opp på nytt.
Dersom prøven gir en datering til førreformatorisk tid, blir vur-
deringen av fangstanlegget som fast fornminne sannsynligvis stående,
og anlegget forblir fredet.

Det er i så fall mulig å søke om å få fredningen opphevet. Søknaden stiles til Universitetets Oldsaksamling og behandles av Fornminneutvalget. Avgjørelsen kan forevrig ankes til departementet.

En eventuell frigivelse medfører normalt at grunneier eller tiltaks-
haver bekoster en arkeologisk utgravning av anlegget. Jfr. kultur-
minnelovens § 10. Hva kostnadene av en slik gravning kan bli må vur-
deres senere, bl.a. med bakgrunn i de pågående undersøkelser av et
fangstanlegg noe lenger mot vest.

Det foreligger også den mulighet at fangstanlegget inkorporeres i
industriområdet som del av et grøntområde. Universitetets Oldsak-
samling er gjerne behjelpelig med planarbeid på dette punkt. Den
ovenfor omtalte sikringssonen vil i så fall kunne utformes slik at
den harmonerer med planene. Forutsetningen for en slik integrert
løsning er imidlertid at grøntarealet får en reell funksjon, og ikke
blir liggende som fyllplass.

Etter befaringen med Christian Mathiesen ble det den 16.06 satt opp
stikker som markerer senter i hver dyregrav. Videre ble selve kanten
av gravene mot syd markert, og en foreløpig angivelse av sydgrense
for sikringssonen markert.

Vi håper at de ovennevnte tiltak er tilfredsstillende inntil videre.
Dersom de ønsker ytterligere informasjon om saken, står vi gjerne til
tjeneste.

Irmelin Martens
Underbestyrer

Christian Keller
Avd.leder

Kopi til: Ringerike kommune
Fylkeskonservatoren i Buskerud
A. E. Christensen
Top. Ark

UNIVERSITETETS
OLDSAKSAMLING

FREDERIKS GATE 2
OSLO 1

Gårds/bruksnavn Nærstad	
G.nr./br.nr. 90/1	
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud
Sogn	Prestegjeld
Eier/bruker, adr. Christian Mathiesen, Nærstad gård, 3500 Hønefoss	
Gjelder: Undersøkelse av en dyregrav i et fangst- anlegg frigitt av fornminneutvalget (Sak nr. 71/81.)	
Flyfoto	Kartref.
Innber./rapport/reg. ved: Unni Blegen Walhovd	Dato 29. juli 1982.

Vegplanavd. arkiv sak B-224/80, Rv. E-68 Veien -
Nymoen.

Bakgrunn for utgravningen var ønsket om en grundig undersøkelse av en av fangstanleggets 11 groper, før en besluttet noe arbeidsprogram for den videre undersøkelse av fangstanlegget i sin helhet.

Fangstgrop nr. 2 ble valgt fordi denne skilte seg fra de øvrige med sin markerte kjerneform og profil. (Vedlegg I)

Målsettingen var å finne:

- 1) Organisk materiale fra den gamle markoverflaten eller/og eventuelle konstruksjonsrester - egnet til radiologisk datering.
- 2) Om det var flere bruksfaser - dvs. om gropa hadde vært kastet opp/gravd opp på nytt og/eller om kjernens trevirke var restaurert/utbedret.
- 3) Den opprinnelige form og størrelse på kjernen.
- 4) Så mange konstruksjonsdetaljer som mulig ved selve kjernen.

Undersøkelsen: Fire sjakter ble lagt inn, to parallelt med bunnens lengderetning - en fra hver ende - og en fra hver side, vinkelrett på denne.

Gårds/bruksnavn Nærstad	
G.nr./br.nr. 90/1	
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud

Ved hjelp av disse ble kjernens ytterkanter samt jordvoller lokalisert. Kjernen ble så flategravd.

Den tilsynelatende forhøyningen i vest (sjakt 3) viste seg å være nesten bare natur. Omtrent all masse som var tatt opp, var plassert i nord, øst og syd.

Selve gropa var rensset opp/gravd opp igjen to ganger etter anleggsfasen. To gamle markoverflater markerte seg som tynne sorte lag, nærmest som tynne striper i profilene i sjakt 2 og 4. Prøvemateriale til radiologisk datering ble her tatt ut. (Prøve A-2.5 og A-2.6)

Den opprinnelige markoverflaten fra anleggstidspunktet, var imidlertid helt utvasket og kun synlig som et marmorert lag over markert jernpodsoll. (Foto nr. 1) P.g.a. manglende egnet materiale til C¹⁴-prøver, ble det tatt ut prøvemateriale til pollenprøver fra dette laget, de gamle markoverflatene som representerte oppsettingsfasene samt fra dagens markoverflate. (Prøve nr.: A-2/P-1, -/P-2, -/P-3, -/P-4, -/P-5, -/P-6, -/P-7, -/P-8, -/P-9 og -/P-10)

Konstruksjonsrester: I både sjakt 2 og 4 ble det funnet spor av en solid stolpe som lå utenfor og parallelt med kjernens lengderetning. De kan vanskelig forklares som annet enn et avstivningselement i den løse sanden mens selve kjernen ble laget

Ved torvavdekkingen over selve kjernen kom det fram et lag omrotet kull. Dette laget var spesielt markert i ØSØ-enden. I VNV-enden og inn mot midten lå rester av en tykk stokk umiddelbart under torva. Den, samt mesteparten av den omrotede kulla syntes ikke å ha noe med selve gravkjernen å gjøre. Samlet må de antagelig tolkes som rester av brann/bål etter at dyregrava gikk ut av bruk.

Under kullaget lå imidlertid relativt godt bevart halvkloyvninger. De var morkne, men lette å følge, spesielt ved midten av kjernen. (Foto nr. 2) Alle disse lå parallelt med kjernens lengderetning.

Gårds/bruksnavn	
Nærstad	
G.nr./br.nr.	
90/1	
Kommune	Fylke
Ringerike	Buskerud

Det virket som toppen av langveggene hadde rast sammen/blitt trykket inn mot midten.

Endeveggen mot ØSØ bød på problemer. Det var bare mulig å identifisere en markert tykk stokk på tvert i øverste lag. Resten var for mye forstyrret av røtter til at en kunne følge stokkeretningene med sikkerhet. Et par halvkløvninger endte ved denne. De var ikke felt sammen, men det virket som om halvkløvningene lå an mot den tykke stokken.

Umiddelbart nord for VNV-enden ble det funnet rester av to solide stokker som lå på tvert. De kan ha vært underliggere for et dekklokk eller avstivere ved kanten. Lignende ble ~~funnet~~ funnet ved den andre enden, men noe lenger ut. Det kan skyldes omrotningen av de store røttene. I samme område, (VNV-enden), men nærmere sentrum, ble det funnet flere rester av tynne spiler av tre. Først virket de som morkne halvkløvninger, men ved gjenomskjæring viste de seg å være bare 0,5-1 cm. tykke. De lå parallelt med lengderetningen og oppå halvkløvningene. De hvilte på to tykke pinner som minnet om halvkløvningene under, men de var av noe tynnere dimensjon. De spilelignende trerestene kan neppe tolkes som annet enn rester av et dekklokk. De er for spinkle til å være rester av noe av den øvrige trekonstruksjonen. (Foto nr. 3, prøve A-2.16)

M.h.t. hvor bunnen, sideveggene og endeveggene hadde vært, gikk dette klart fram selv de stedene alt treverket var morknet helt bort. Men det merkelige var at treverket i øverste del bare var morknet, mens nedre del var nesten borte. Dette kan tyde på at kjernen er delvis restaurert, i dette tilfellet øvre del. 4 stolper slått ned - en ved hver ende og en utenfor hver langside - kun synlige som stolpehull (jfr. plantegning 2.5, stokk 1,2,3 og 4) syntes å representere anleggsfasen. Grunnen til at disse ikke var fornyet, skyldes antagelig at kantene nå hadde grodd til og derfor sto relativt godt. Stolpene var forøvrig plassert slik at de ble innmålt to ganger før vi godtok deres beliggenhet i forhold til hverandre, så strengt geometrisk sto de.

Gårds/bruksnavn Nærstad	
G.nr./br.nr. 90/1	
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud

Konklusjon:

- 1) Organisk materiale fra to gamle markoverflater egnet til radiologisk datering ble påvist. Prøve A-2.5 og A-2.6.

Likeledes ble det funnet egnet materiale fra halvkløvning og trespile. Prøve nr. A-2.14 og A-2.16.

Det ble ikke påvist organisk materiale i den første, opprinnelige markoverflaten egnet til C¹⁴-prøve. Det ble derfor forsøkt å ta ut materiale til pollenprøver. Fra denne "markoverflaten" prøve nr. A-2/P-7, -/P-8, -/P-9 og -/P-10. Fra de to øvrige gamle markoverflatene: Prøve nr. A-2/P-5 og A-2/P-6. Prøve A-2/P-4 er fra punktet hvor disse to går sammen, mens A-2/P-1, -/P-2 og -/P-3 er fra dagens markoverflate.

- 2) 3 bruksfaser ble klart påvist. I hvilken grad selve trekjernen har vært utbedret/restaurert en eller flere ganger i hver bruksfase, er vanskelig å si. Øvre del av siste trekjerne er klart av nyere dato enn nedre. Spørsmålet er om denne nedre delen representerer eldste trekjerne fra 2. oppusningsfase eller trekjernen fra 1. oppusningsfase.
- 3) Den opprinnelige formen på kjernen har vært rektangulær, med flat bunn og rette vegger. Lengden og bredden var henholdsvis ca. 1.9 og 0.85 meter.
- 4) Kjernen har vært avstivet med liggende stokker, utenfor og parallelt med langveggene, samt med en nedslått stolpe utenfor hver ende og hver langside.

Langveggene har vært av halvkløvninger og tynne stokker i hvert fall i siste del av siste bruksfase, og har da vært utstyrt med et dekklokk av tynne trespiler.

Gårds/bruksnavn Nærstad	
G.nr./br.nr. 90/1	
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud

Rester av en kort liggende stokk på tvert ved nordre langvegg og omtrent midt på denne, er det vanskelig å finne noen forklaring på. (Jfr. plantegn. 2.5, stokk nr. 5.) Det var ingen antydning til tilsvarende på den andre, dvs. søndre langvegg.

Oslo, 29. juli 1982

Unni B. Walhovd

Unni Blegen Walhovd

UNIVERSITETETS
OLDSAKSAMLING

FREDERIKS GATE 2
OSLO 1

Gårds/bruksnavn Nærstad	
G.nr./br.nr. 90/1	
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud
Sogn	Prestegjeld
Eier/bruker, adr. Christian Mathiesen, Næstad gård, 3500 Hønefoss	
Gjelder: Analyse av fangstanlegg A på Nymoen (frigitt av Fornminneutvalget, sak nr. 71/81) og mulige data å få ut ved en undersøkelse.	
Flyfoto	Kartref.
Innber./rapport/reg. ved: Unni Blegen Walhovd	Dato 29. juli 1982.

Dyregravtype: Fangstanlegget består av 11 dyregraver. (Vedlegg I) Alle synes å være av ren fangstgroptype, i hvert fall er det ingen synlige tegn på oppmurte side- eller langvegger i noen av dyregravenes kjerner.

Avstand-stengsel: Samlet danner de 11 gropene en rekke som strekker seg tvert over moen, fra brink til brink. (Vedlegg II) Avstanden varierer fra 6,5 til 12,7 meter - målt fra sentrum til sentrum. Med andre ord, det er svært kort avstand mellom de enkelte gropene. Men, den er stor nok til at dyrene kunne passere imellom gropene hvis det ikke var noen form for stengsel. Stengsel i form av felte trær kan en ikke regne med at det har vært her på grunn av den korte avstanden mellom gropene. Hvis det har vært stengsel, må en regne med at det har vært en stolpe eller to som har fått dyrene ^{å bøye} til av m.h.t. retning og gått i en dyregrav i stedet for imellom dem.

P.g.a. dårlige bevaringsforhold i det tørre jordsmonnet, kombinert med mye røtter fra trærne, vil oppleting av spor etter slike stengsler være vanskelig i de fleste mellomrommene. I området mellom fangstgrop:

- a) 1 og 2
- b) 3 og 4
- c) 7 og 8
- d) 8 og 9

skulle det imidlertid være mulig. Av disse må b og d ansees som best egnet.

Gårds/bruksnavn	
Nærstad	
G.nr./br.nr.	
90/1	
Kommune	Fylke
Ringerike	Buskerud

Størrelser: Dyregravenes lengde varierer fra 4,9 til 6,6 m, gjennomsnittslengde er 5,9 m. Bredden varierer mellom 3,5 og 5,8 m, gjennomsnittsbredde er 4,9 m. Dybden er fra 0,9 til 1,6 m, gjennomsnittsdypde er 1,2 m.

Kjernens form: I seks av dyregravene har kjernen rektangulær form, med klart markert lengderetning. Lengden i bunnen varierer fra 1,15 til 1,95 . Fire av disse har V-formet tverrprofil, mens to har \surd -formet tverrprofil, d.v.s det virker som det ligger en planke i bunnen. Forskjellen her skyldes mest sannsynlig bevaringstilstanden - gropene er mye sammenrast og gjenvokst - men kan også skyldes forskjellig bredde i bunnen.

To av gropene har tilnærmet traktform, nemlig nr. 5 og nr. 7. Normalt svinger fangstanlegg m.h.t. retning ved slike groper. Ved nr. 5 og nr. 7 er det imidlertid bare en så svak dreining at den ikke skiller seg ut fra andre punkter på rekka. Det kan tyde på at grop nr. 5 og 7 opprinnelig har rektangulær form og at det er sammenrasning og gjenvokst som har gitt de et traktformet utseende.

To av gropene har idag rund form på kjernen, samt U-formet tverrprofil, men det skyldes at de er og virker gjenfylt med søppel og kvist.

Jordvoll og bevaringsgrad: Ingen av fangstgropene har klart markert og/eller kraftig jordvoll. Selv ikke fangstgrop nr. 2, som hadde bemerkelsesverdige markert både kjerneform og tverrprofil. Dette kan skyldes det spesielle jordsmonnet en har her, nemlig sand som raser straks en trækker på den. For i motsetning til kjernen var jo ikke jordvollen avstivet. En bør derfor her ikke ta manglende/svært lave jordvoller som tegn på høy alder på fangstanlegget selv om de fleste gropene i tillegg er svært sammenrast og gjenvokst.

Bare to av gropene er lite sammenrast og gjenvokst nemlig nr. 2 og 3. Nr. 2 hadde, som tidligere nevnt, ekstremt markert form jevnført med de øvrige 10 gropene. Dette kan skyldes at den er pusset

Gårds/bruksnavn Nærstad	
G.nr./br.nr. 90/1	
Kommune Ringerike	Fylke Buskerud

opp/gravd opp igjen senere enn den andre. Utgravningen viste at den hadde vært utbedret to ganger siden den ble anlagt, med andre ord at den hadde sammenlagt tre bruksfaser. (Se gravningsinnberetning.) Om de øvrige gropene har hatt tilsvarende lang brukstid og like mange bruksfaser eller om anlegget er utvidet over tid, vil en nærmere undersøkelse vise. Et snitt i en av anlegg B's groper viste at her var det ikke tegn på oppusningsfaser, men det kan skyldes at massen fra oppussingen ikke er fordelt rundt. Med andre ord, at en ikke traff med en sjakt.

Konklusjon:

I områdene mellom fangstgrop 3 og 4 og mellom 8 og 9 skulle det være mulig å lete/søke etter spor etter stengsler.

Når det gjelder spørsmålet om i hvilken grad anlegget har vært utvidet over tid og eventuelt pusset opp/gravd opp på nytt, vil en sjakt inn til kjernen i et utvalg - men helst alle gropene kunne gi et klart svar på dette.

Oslo, 29. juli 1982

Unni B. Walhovd

Unni Blegen Walhovd

Dyregraver (fangstgroper) ved: Fangstanlegg A på Nymoen Kartref.:

Vedlegg I: (I)

Grav	1					2	3			4	5			6			7		8			9		
	Plas. i terrenget						Avstand fra forrige grav	Mål og orientering			Kjernens orientering til rekke	Kjernens form			Tverr profil			Jordvoll		Bevaringsstilstand				
	flate, mo	skråning	brink	egg	myr			lengde	bredde			dybde	I	II	rund	trakt	rektangulært	U	V	W	br.		h	Noe s.+ gi.
Lengst i No																								
1			x			↓	NV-ØSØ 6,3m	NNØ-SSV 5,4m	1,35m				x		x		✓	✓			x	Jekte nevnt i reg. rapport. bunn l: 1,95m svært utflytende jordvoll		
2	x					↓	12,6m SSV 6,3m	VNV-ØSØ 4,6m	1,53m				x		x		✓	✓	x			J reg. rap. nr. uvanlig godt bevart prof. m/20		
3	x					↓	12,7m SSV 6,2m	NNV-SSØ 4,9m	1,3m				x		x		✓	✓	x			J reg. rap. nr. 3 bunn l: 1,15m		
4	x					↓	6,5m SV 5,5m	NNV-SSØ 4,2m	1,05m				x		x		✓	✓		x		J reg. rap. nr. 2 bunn l: 1,75m		
5	x					↓	11,9m SSV 5,2m	NNØ-SSØ 5,5m	1,05m			x			x		✓	✓		x		J reg. rap. nr. 1 bunn i 1x0,6m		
6	x					↓	m S 4,9m	NNV-SSØ 3,5m	0,9m			?			?		✓	✓			x	J reg. rap. nr. 5 Delvis fylt med søppel. Blått i økant p. veimasse		

Grav	1					2	3			4		5			6			7		8			9	
	Plas. i terrenget						Avstand fra forrige grav	Mål og orientering			Kjernens orientering til rekka		Kjernens form			Tuerr profil			Jordvoll		Bevaringsstilstand			
	flate	skråning	brink	egg	myr			lengde	bredde	dybde	I	II	rund	trakt	rektangulært	U	V	W	br.	h	Noe s.+ gi.	Mye s.+ gi.		Virker gjenfylt
1			x			↓	NNV-SSØ	NNØ-SSV						x		x	✓	✓			x	Jekte nevnt i reg. rapport. bunn l: 1.95m svært utfyllende jordvoll		
2	x					12.6m SSV ↓	VNV-SSØ									x	✓	✓		x		J reg. rap. nr. 4 uvanlig godt bevart jef. m/keige		
3	x					12.7m SSV ↓	NNV-SSØ									x	✓	✓		x		J reg. rap. nr. 3 bunn l: 1.15m		
4	x					6.5m SV ↓	NNV-SSØ									x	✓	✓		x		J reg. rap. nr. 2 bunn l: 1.75m		
5	x					11.9m SSV ↓	NNØ-SSØ							x			✓	✓		x		J reg. rap. nr. 1 bunn l: 1x0.6m		
6	x					m S ↓	NNV-SSØ							?			✓	✓			x	J reg. rap. nr. 5 Delvis fylt med seppel. ble lagt i bunn p. ga vermasse		

Dyregraver (fangstgroper) ved: Fangstanlegg A på Nymoen Kartref.:

Grav	1					2	3			4	5			6			7		8			9		
	Plas. i terrenget						Avstand fra forrige grav	Mål og orientering			Kjernens orientering til rekka	Kjernens form			Tverr profil			Jordvoll		Bevaringsstand				
	flate, mo	skråning	brink	egg	myr			lengde	bredde			dybde	I	II	rund	trakt	rektangulært	U	V	W	br.		h	Noe s.+ gi.
7	x					8.7m SSV ↓	NV-SØ 5.9m	4.4m	1.2m								x	✓	✓			x	5 reg. rap. nr. 6 Bunn: 1x0.7m Delvis fylt med seppel	
8	x					9.6m SSV ↓	NNV-SØ 5.7m	4.6m	1.05m									✓	✓			x	5 reg. rap. nr. 7 Bunn: 1.4x0.55m	
9	x					9.8m SSV ↓	NV-SØ 5.9m	5.8m	1.3m								x	✓	✓			x	5 reg. rap. nr. 8 Delvis utgravid, utrotet og fylt med seppel. Utspadd i SSV	
10	x					10.4m SSV ↓	NV-SØ 6.4m	5m	1.15m								x	✓	✓			x	5 reg. rap. nr. 9 Delvis fylt av kvist og ungtrær	
11			x			8.3m SSV	NV-SØ 6.6m	5.5m	1.6m									✓	✓			x	5 reg. rap. nr. 10 Delvis fylt av kvist. Har åpent vært fylt av vann	

gj. 5.9m gj. 4.9m gj. 1.2m

Vedlegg II

Fangstanlegg A

HOVSMARKA

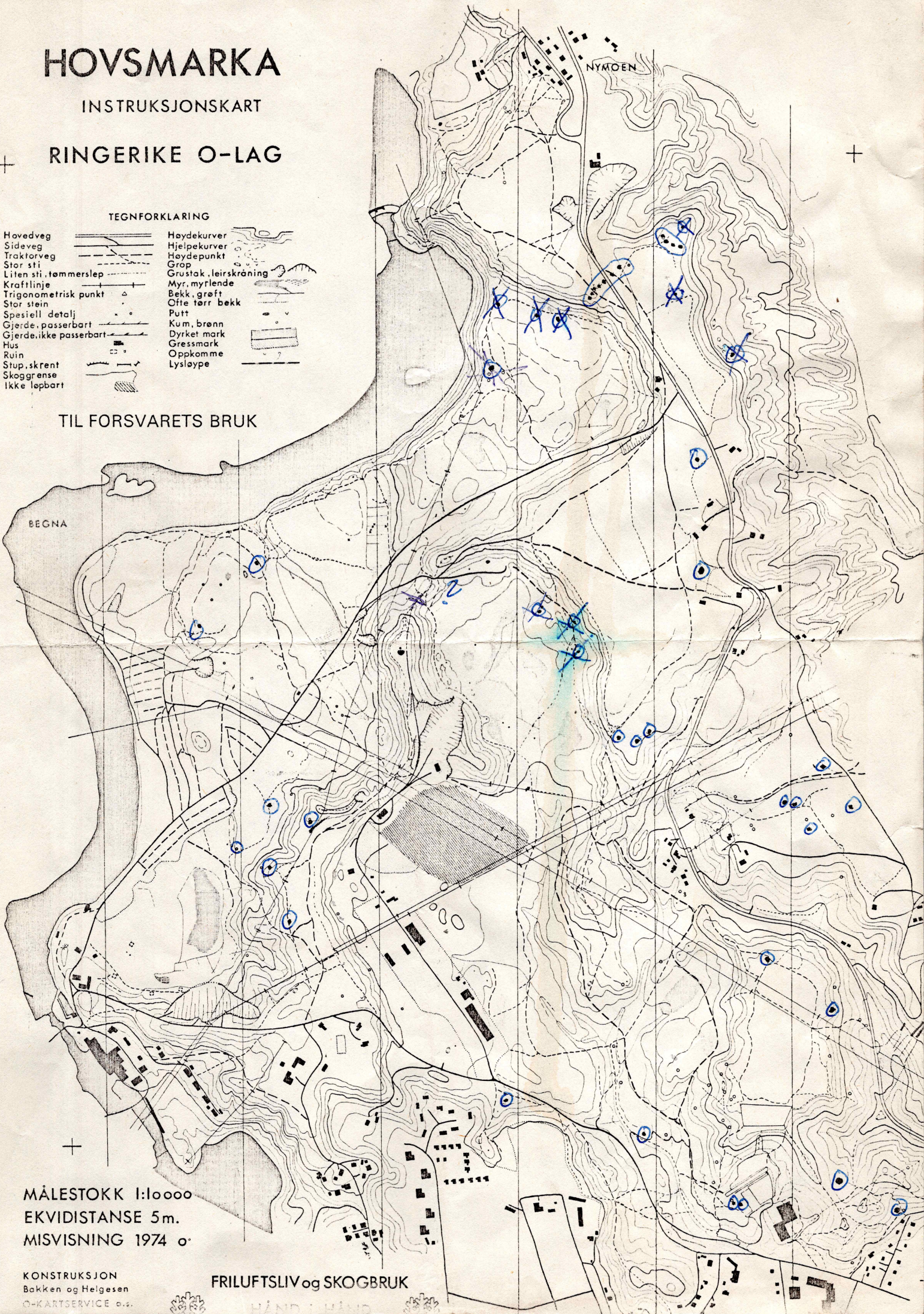
INSTRUKSJONSKART

RINGERIKE O-LAG

TEGNFORKLARING

Hovedveg		Høydekurver	
Sideveg		Hjelpekurve	
Traktorveg		Høydepunkt	
Stor sti		Grøp	
Liten sti, tømmerlep		Grustak, leirskråning	
Kraftlinje		Myr, myrleide	
Trigonometrisk punkt		Bekk, grøft	
Stor stein		Ofte tørr bekk	
Spesiell detalj		Putt	
Gjerde, passerbart		Kum, brønn	
Gjerde, ikke passerbart		Dyrket mark	
Hus		Gressmark	
Ruin		Oppkomme	
Stup, skrent		Lysløype	
Skoggrense			
Ikke løpbar			

TIL FORSVARETS BRUK

MÅLESTOKK 1:10000
EKVIDISTANSE 5m.
MISVISNING 1974

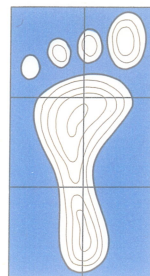
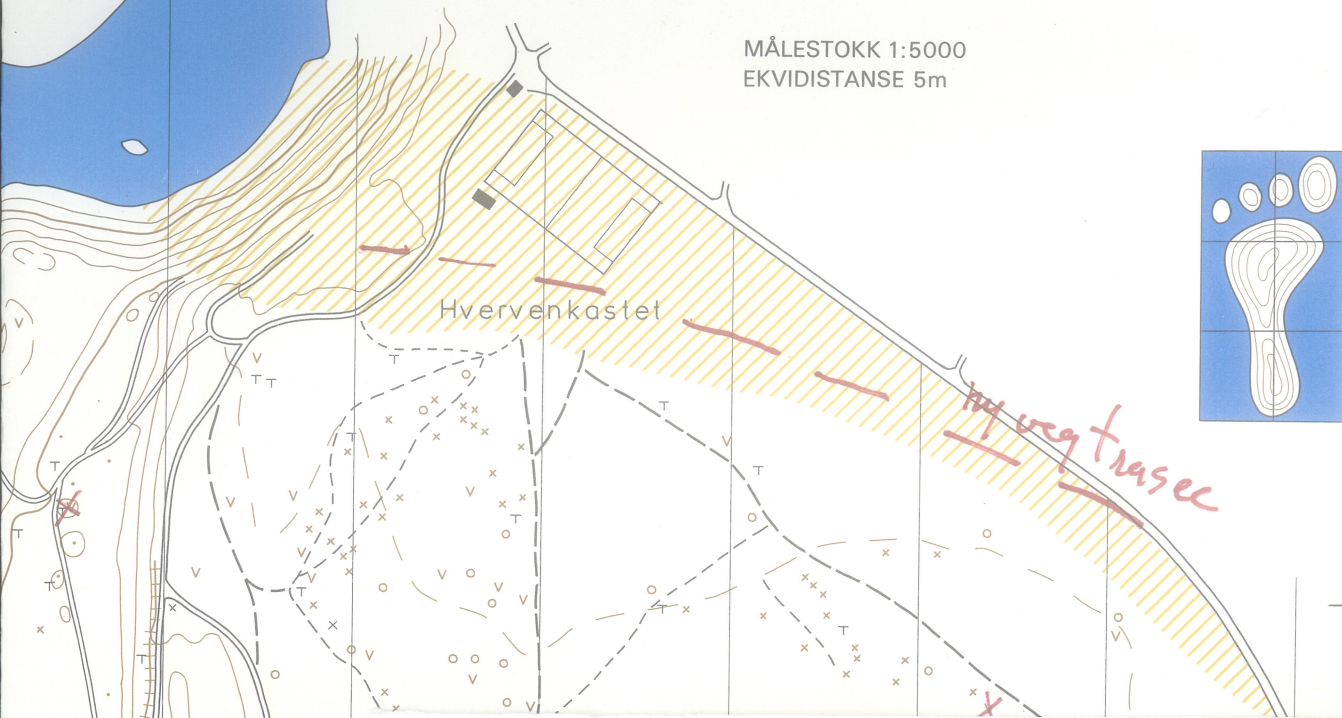
KONSTRUKSJON
Bakken og Helgesen
O-KARTSERVICE a.s.

FRILUFTSLIV og SKOGBRUK

NORGES GEOGRAFISKE OPPMÅLING'S I.L.

HVERVENMOEN

MÅLESTOKK 1:5000
EKVIDISTANSE 5m

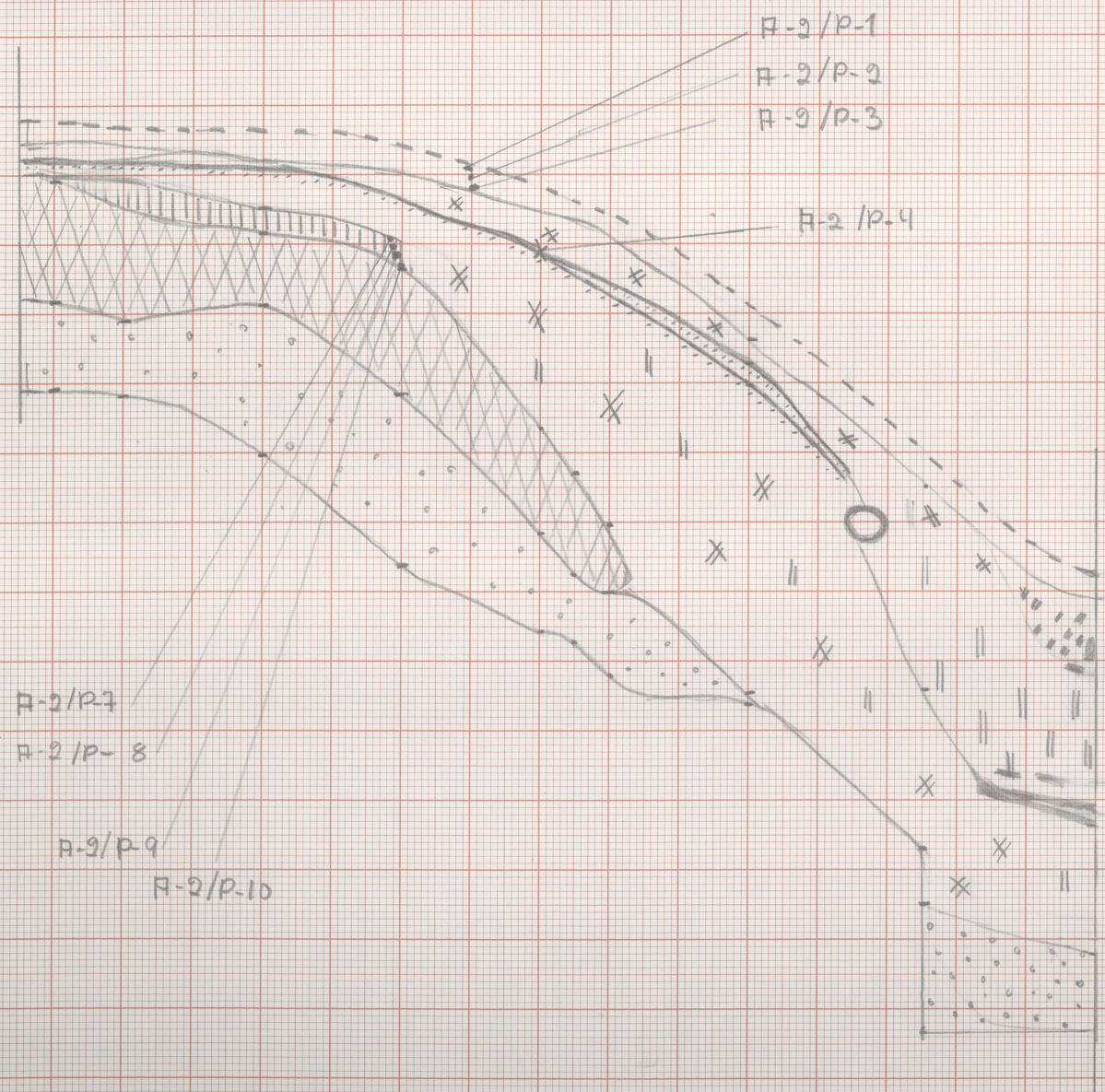
Dette dokumentet har et for stort format til å kunne skannes i sin helhet.

For innsyn ta kontakt med arkivet ved Kulturhistorisk museum:

postmottak@khm.uio.no

Dyregraw A-2

2.4 Profil, sjakt 4

Målestokk 1:20

- ny markoverflate
- gammel — med finkornet grå podsoll
- XX jernpodsoll med humusinnslag
- XXX jernpodsoll
- XXI blandet masse
- |||| marmorert lag = opprinnelig markoverflate plusse utvaskningslag
- ||I masse med innslag av mørketre
- kull
- steril sand
- liggende stakk
- avskårne rotter
- mørketre

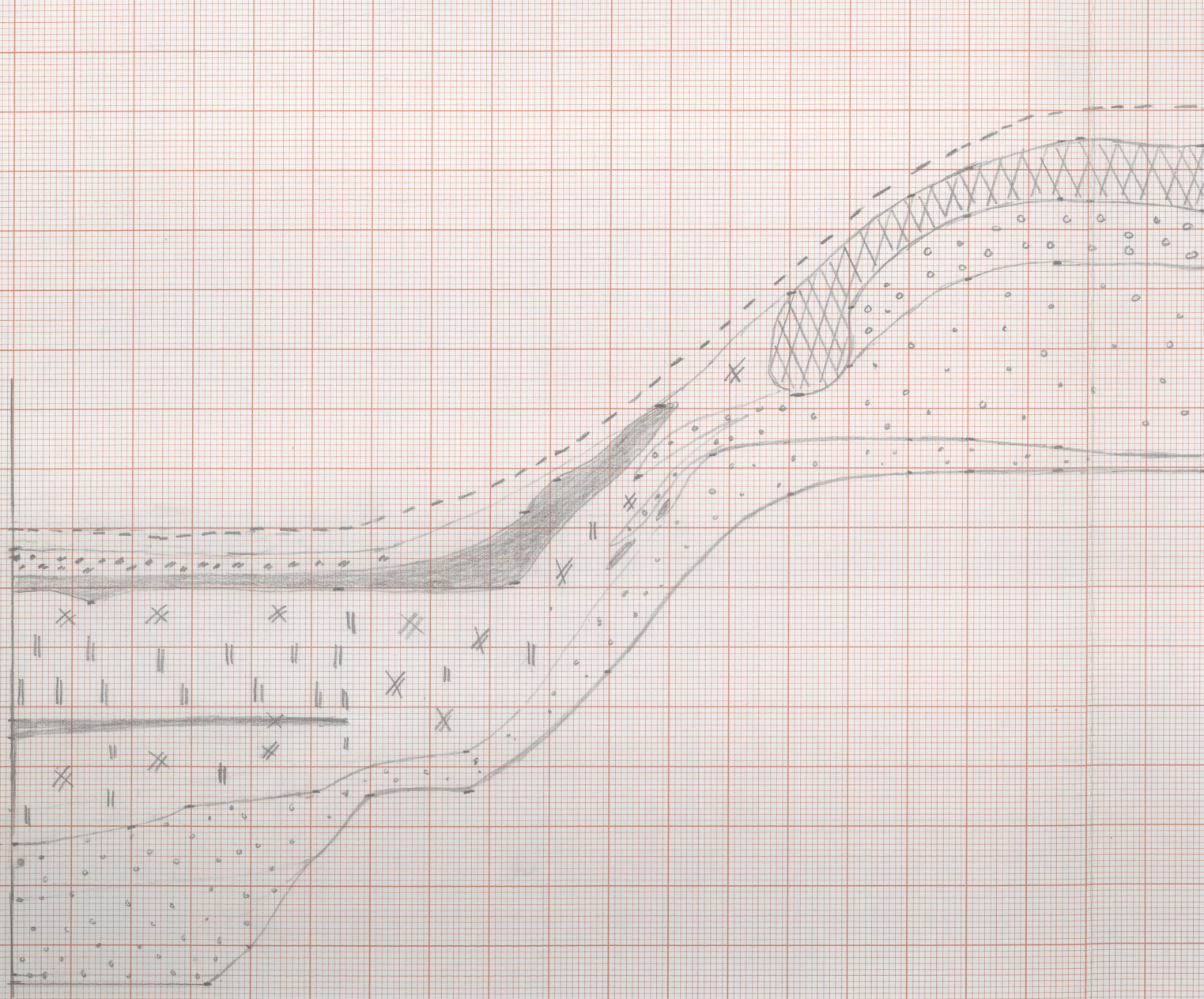
93/2 - 82

G. B. W.

Dyregrov A-2
 2.3 Profil, sjakt 3

Målestokk 1:20

- ny markoverflate
- gammel markoverflate med finkornet grå podsol
- XX jernpodsoll med humusinnslag
- XXX jernpodsoll
- XX || blandet masse
- |||| marmorert lag: opprinnelig markoverflate pluss utvaskningstag
- || masse med innslag av mørketre
- kull
- steril sand
- mørketre

23/6 - 82

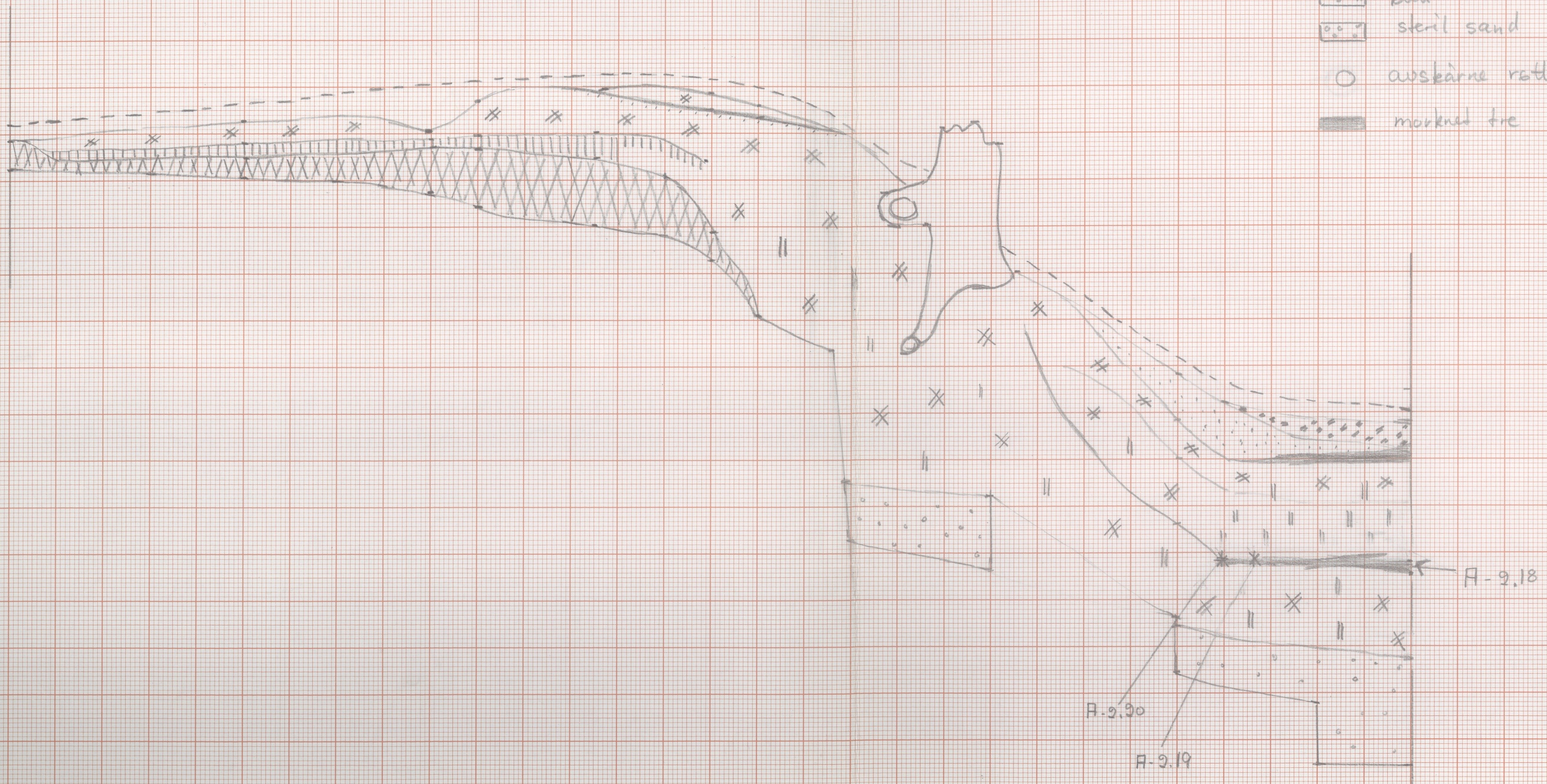
G. B. W.

Dyregrov A-2

2.1 Profil, sjakt 1

Målestokk 1:20

- ny markoverflate
- gammel — med finkornt grå podsoll
- ×× jernpodsoll med humusinnslag
- ×××× jernpodsoll
- × || blandet masse
- |||| marmorert lag = opprinnelig markoverflate plus utvaskningslag
- ||| masse med innslag av mørket tre
- kull
- steril sand
- avskårne røtter
- mørket tre

24/6-82

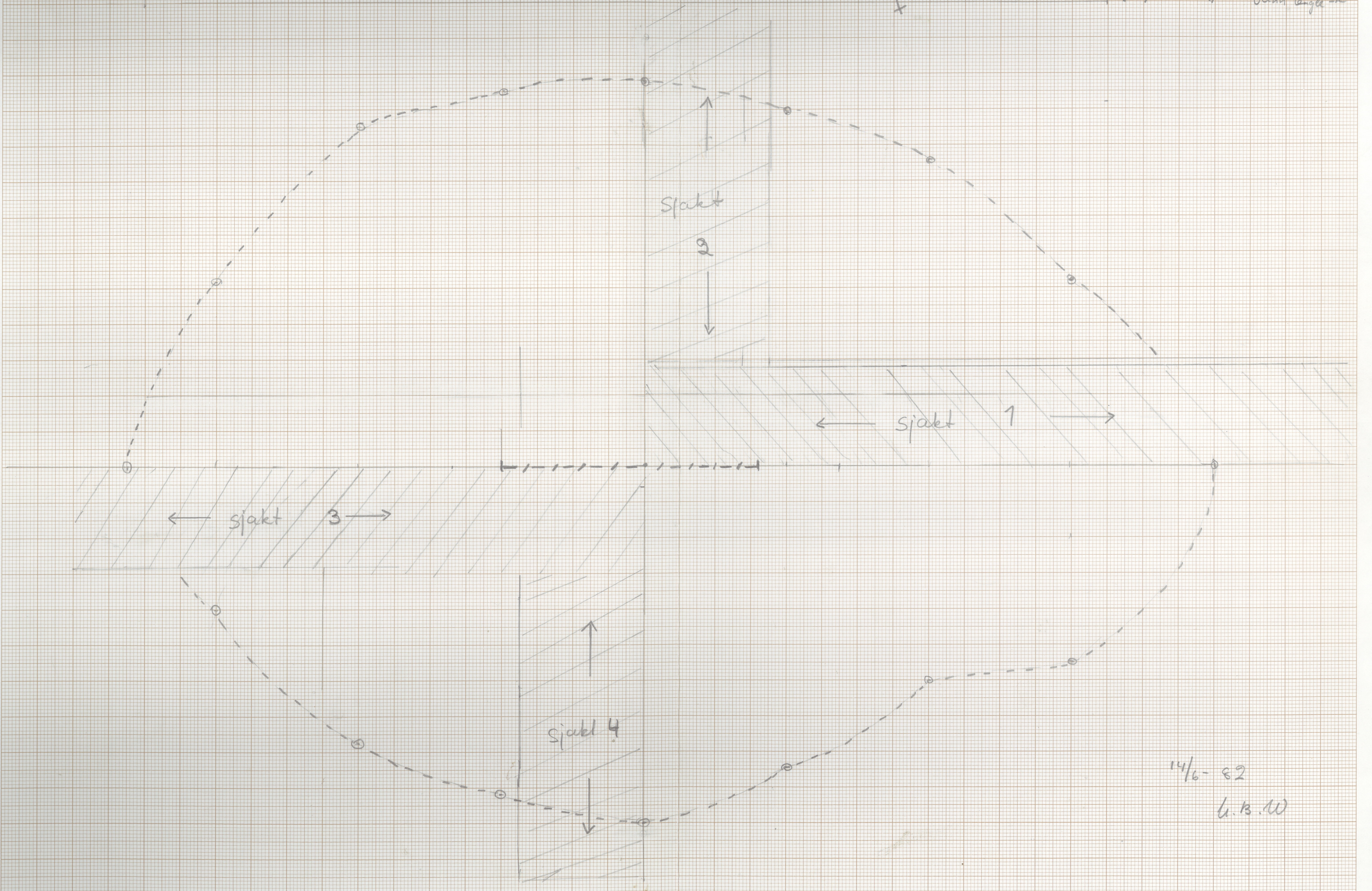
G.B.W.

Dyregrav F2: (tilsynelatende dagens dyregrav-åpning)

2.0 Plan for gravning → "linnlagte" sjakt(er) etter hvert

Målestokk 1:25

--- synlig "åpning" i dag
-|-| -|-| grunnlag

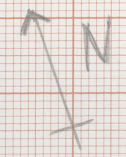

14/6-82
6.13.10

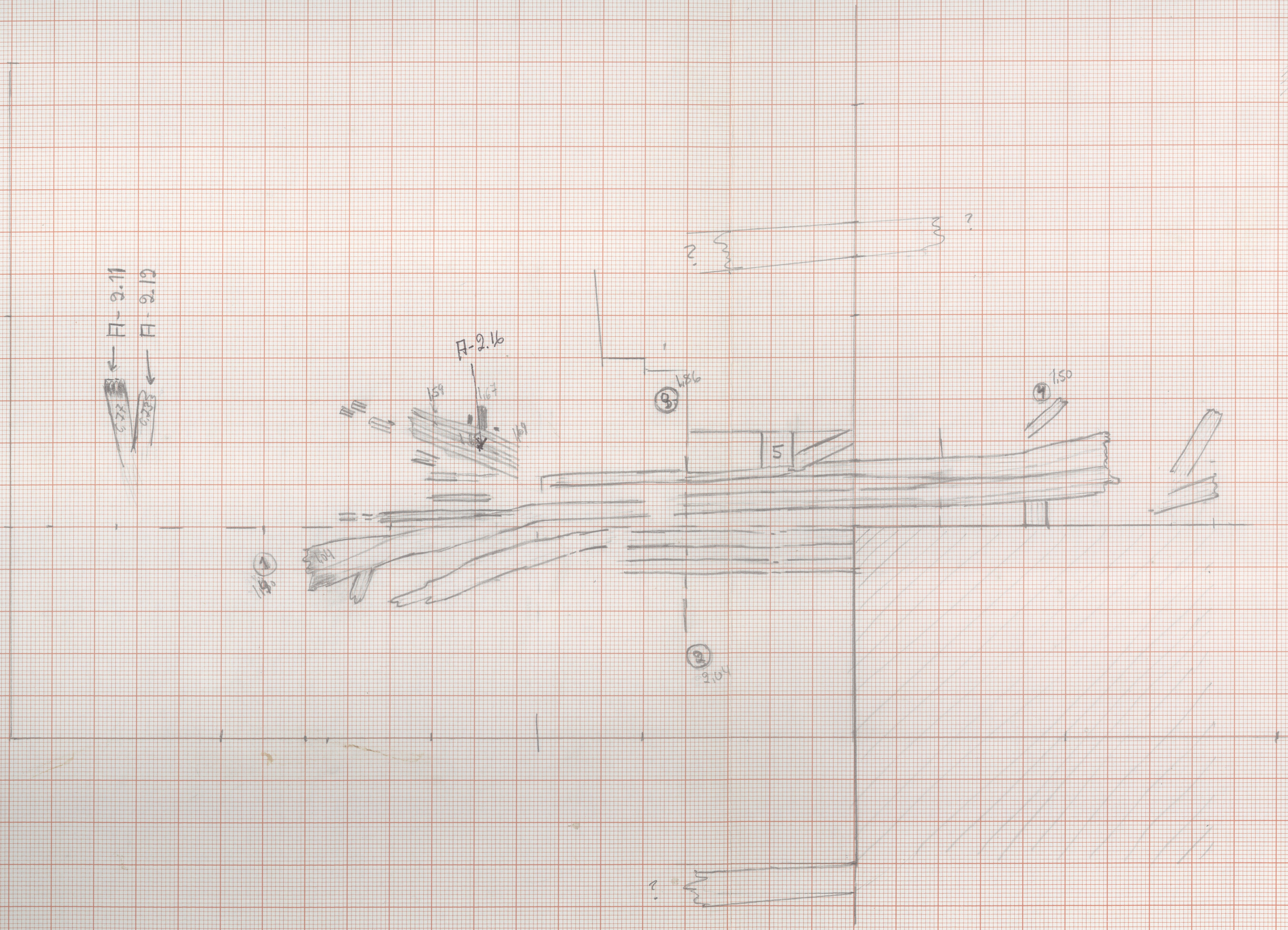
Dyregrav A-9

25 Plan

Målestokk 1:20

- mørketre
- kull, forkullet tre
- ? stokker i endens borte
- stolpehull
- ikke-utgravid område

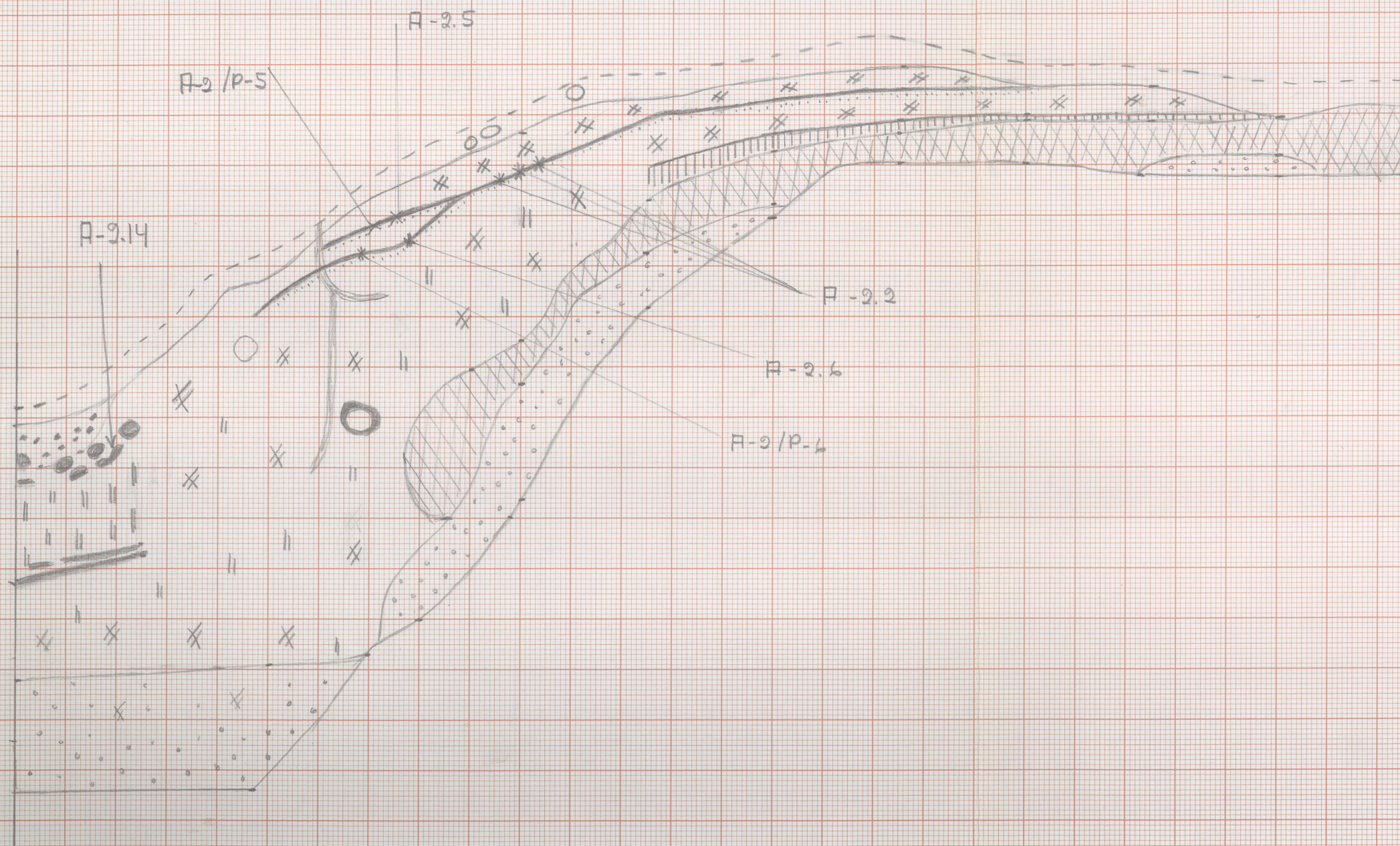
35/6-82
U.B.W

Dyregrav A-2

2.2 Profil sjakt 2

Målestokk 1:20

- ny markoverflate
- gammel -u med finkornet grå podsoll
- XX jernpodsoll med humusinnslag
- XX jernpodsoll
- X || blandet masse
- |||| marmorert lag, opprinnelig markoverflate + utvaskningslag,
- ||| masse med innslag av mørketre
- '''' kull
- ... steril sand
- liggende stokk
- avskårne retter
- mørketre

23/6 - 82

G.B.W.

FOTOLISTE

Pl.nr.

Mus.nr.

Fot.

(Gårdsnavn, g.nr., s. & pgd., Komm., Fylke)

Sted: Nærstad gård, 90/1, Ringerike, Buskerud

Motiv og periode: Dyregrov nr. 2 i fangstanlegg H, Nymoer,
(Oppdragnr., gravning e.l.)

Sak: Utgravning Nymoer, sak 71/81 vegplan, Rv. E-68

Navn: Linn B. Walhovd.

Dato: 6/9-82

Neg. nr.

Beskrivelse

1

Profil sjak 4, gm. markoverflate + opprinnelig markoverflate
nå utvasket

2

Halvkleining fra nedrast vegg

3

"Trespil" / lokkreste

↑ Foto nr. 1

↑ Foto nr. 2

↑ Foto nr. 3

↑ Foto nr. 2

↑ Foto nr. 7

↑ Foto nr. 9

↑ Foto nr. 10

↑ Foto nr. 16

↑ Foto nr. 18

Christian Mathiesen
Nærstad gård
3500 HØNEFOSS

31. august 1982.
CK/11

Isberg's Hønefoss A/S
Oslovn. 4
3500 HØNEFOSS

H.r.advokatene Buttingersrud, Rohr Torp & Grøstad
Postboks 9
2701 JEVNAKER

DYREGRAVER PÅ G.NR. 90, BR.NR. 1, NÆRSTAD, PARSELL TIL INDUSTRI TOMT
ISBERG'S HØNEFOSS A/S

Viser til tidligere korrespondanse, spesielt vår redegjørelse av
24. juni 1982.

I nevnte brev betrakter Oldsaksamlingen dyregravene på angjeldende
industri tomte som fast fornminne, fredet etter Lov om kulturminner
av 9. juni 1978, §4 C.

Dyregravenes juridiske status var imidlertid avhengig av dateringen,
idet de må være fra før reformasjonen (A.D. 1537) for å være auto-
matisk fredet.

En prøve av løse stokker liggende i fyllmassen i en av gravene ble
oversendt Laboratoriet for radiologisk datering i Trondheim. Vi
har nå fått denne datering, som gir år 1120 e.Kr., med en deviasjon
på \pm 60 år.

Dette skulle være tilstrekkelig til å akseptere at dyregravene var
i bruk før reformasjonen, og dermed faller inn under ovenstående
fredningsbestemmelse.

Dersom det ønskes ytterligere informasjon om dateringen, kan De hen-
vende Dem til oss eller til Laboratoriet for radiologisk datering,
ved Steinar Gulliksen.

Ifølge samme lovs § 6 hører det med en sikringssone rundt fornminnet.
Inntil annet er bestemt gjelder et 5m bredt belte, regnet fra forn-
minnets ytterkant. En markering av fornminnenes ytterkant mot syd,
samt tilhørende 5m sone ble foretatt i terrenget den 16. juni 1982.

Vi plikter å gjøre oppmerksom på at det er mulig å søke om frigi-
velse fra fredningsbestemmelsene. Slik søknad kan sendes Universi-
tetets Oldsaksamling. Normalt vil en eventuell frigivelse medføre
at tiltakshaver må bekoste en vitenskapelig undersøkelse av forn-
minnene.

Jfr. Kulturminnelovens § 10. Det er også mulig å søke Miljøvern-
departementet om å bekoste undersøkelsen, "dersom utgiftene blir
urimelig tyngende for tiltakshaveren."

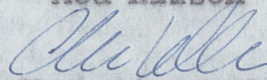
De har også anledning til å anke vår avgjørelse inn for Miljøvern-
departementet. Ved forvaltningsvedtak må saken framsettes innen 6
uker fra mottakelse av brev. Jfr. Kulturminnelovens § 8.

Oldsaksamlingen kan i den aktuelle sak ikke se noe til hinder for
at området med dyregravene inkorporeres i det areal som selges til
industriformål, dersom det blir liggende som rekreasjons- eller fri-
areal. Men dyregravene eller vernesonen kan ikke bebygges, asfal-
teres eller benyttes som fyllplass eller lager.

Når det gjelder eventuell arrondering av området er vi gjerne be-
hjelpelig med råd, og ser fram til et samarbeid. Vi gjør da opp-
merksom på at vi har anledning til å endre utformingen av sikrings-
sonen, f.eks. i forbindelse med en plan for utnyttelsen av området.
Endring av sikringssonen må tinglyses. Jfr. Kulturminnelovens § 6.

Dersom det ønskes ytterligere informasjon om saken, står vi gjerne
til tjeneste.

Med hilsen

Christian Kæller

Kopi: Ringerike kommune
Fylkeskonservatoren i Buskerud

Top.Ark.
A. E. Christensen

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: Fysikkseksjonen, 7034 Trondheim - NTH

D A T E R I N G S R A P P O R T

Oppdragsgiver: Christian Keller
Universitetets Oldsaksamling
OSLO

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Forbe-handl	Datert del	^{14}C alder før nåtid	Kalibrert alder (MASCA)	$\delta^{13}\text{C}$ ‰
T-4658	<u>DF 1376</u> Prøve B 2.3	Tre-kull	I	4,9g	860±40	AD1120±60	-26,1*
	*). Ikke målt						

Dato: 30. august 1982

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Steinar Gulliksen

FORKLARING TIL DATERINGSRAPPORTEN

Med prøvens ^{14}C alder forstås den tid som er medgått siden opptakelsen av biogent kullstoff opphørte. (Nåtid er satt til AD 1950). Den angitte feilgrense representerer et standardavvik slik som det defineres i statistikken, og dette innebærer at det vil være ca. 2/3 sannsynlighet for at prøvens alder faller innen denne feilgrense. Det oppførte standardavvik inkluderer usikkerhet i bestemmelsen av prøvens ^{14}C innhold og usikkerhet ved korreksjon for isotopisk fraksjonering. Halveringstiden for ^{14}C er forutsatt 5570 år.

Kalibrert alder er den mest mulig korrekte historiske alder, funnet ved sammenlikning med målinger av ^{14}C aktivitet i årringdaterte treringer. Den benyttede kalibreringskurve er beregnet ved University of Pennsylvania (MASCA).

Den oppgitte $\delta^{13}\text{C}$ verdi er anvendt for korreksjon av prøvens aktivitet for isotopisk fraksjonering til $\pm 25,0\%$ relativt PDB. Understreket $\delta^{13}\text{C}$ verdi er anslått verdi.

Marint materiale er korrigert for reservoireffekt ved subtraksjon av en tilsynelatende alder på 440 år for havvannet.

Når flere fraksjoner av samme materiale er datert, betegnes disse med A, B osv. For gytje/dy er alltid A den lutløselige del og B den uløselige. For skjell regnes fraksjonene utenfra, dvs. A er den fraksjon som først frigjøres ved etsing med syre.

KJEMISK FORBEHANDLING

I Trekull, tre og torv:

Prøven ble behandlet med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne mulig innhold av humussyrer. Videre ble den behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for å fjerne mulig innhold av karbonater.

II Gytje/dy:

Prøven ble behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for å fjerne mulig innhold av karbonater.

III Gytje/dy:

Det ble påvist med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) at karbonat ikke var tilstede.

IV Gytje/dy:

Prøven ble ekstrahert med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (10g/100ml) og utfelt med saltsyre. Uløst del sentrifugert ut før utfelling.

V Gytje/dy:

Prøven ble ekstrahert med en blanding av 0,1M $\text{Na}_4\text{P}_2\text{O}_7$ og 0,1M NaOH, og utfelt med saltsyre. Uløst del sentrifugert ut før utfelling.

VI Skjell:

Det ytterste laget av skjellene ble etset bort med fortynnet saltsyre for å fjerne belegg med mulig innhold av yngre karbon.

VII Bein:

Uorganisk fraksjon fjernet ved behandling med fortynnet saltsyre (25ml/100ml) under vakuum. Videre behandlet med kald natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne humussyrer. Kollagenet ekstrahert med varmt, destillert vann med $\text{pH} \approx 3$ (justert med saltsyre), og inndampet til tørrhet.

PRØVEMATERIALE FRA DYREGRAV NR. 2 I FANGSTANLEGG
A PÅ NYMOEN, G.NR./BR.NR. 90/1, RINGERIKE KOMMUNE,
BUSKERUD FYLKE, TATT UT I TIDSROMMET 14.-23. JUNI
1982:

I) Til radiologisk datering:

Fra 1. oppusningsfase	A-2,6
2. " - "	A-2,5
tverrligger i VNV-enden, øvre	A-2,12
" - " - " , nedre	A-2,11
halvkløvning	A-2,14
trespile	A-2,16
tverrstokk/pinne som spilene hvilte på	A-2,15

II) Til pollenanalyse:

Fra dagens markoverflate	A-2/P-1
.....	A-2/P-2
.....	A-2 /P-3
1. oppusningsfase	A-2/P-6
2. " - "	A-2/P-5
punktet hvor 1. og 2. går sammen	A-2/P-4
opprinnelige markoverflate	A-2/P-7
(anleggsfasen)	A-2/P-8
.....	A-2/P-9
.....	A-2/P-10

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: Fysikkseksjonen, Sem Sælandsv. 5
7034 Trondheim - NTH tlf. (075) 93 310

Dato: 18. oktober 1983

Vår ref.: /amb

Deres ref.:

Amanuensis Christian Keller
Universitetets Oldsaksamling
Frederiksgt. 2

OSLO 1

Vedlagt oversendes rapport for C-14 datering av Deres prøver,
innregistrert ved laboratoriet under DF 1376:

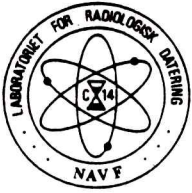
T-4921,	Deres ref. A	- 2,14
T-4922,	" "	A - 2,16
T-4923,	" "	A - 2,6

En vedlegger også faktura nr. 239 samt innbetalingskort.

Med hilsen

Steinar Gulliksen

Rapport
Faktura

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: Fysikkseksjonen, 7034 Trondheim - NTH

D A T E R I N G S R A P P O R T

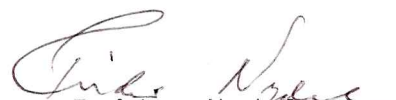
Oppdragsgiver: Christian Keller
Universitetets Oldsaksamling
Oslo

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Forbe-handl	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder (MASCA)	$\delta^{13}\text{C}$ ‰
T-4921	DF 1376 A - 2,14 Nymoen, Ringerike, Buskerud	Furu	I	11,7g	380± 50	AD1505±85	-26,1*
T-4922	A - 2,16	"	"	8,5g	380± 40	AD1475±45	"
T-4923	A - 2,6	"	"	1,1g	920±130	AD1075±145	"
	*) Ikke målt						
	Artsbestemmelsen er utført av førsteamanuensis Leif M. Paulssen, Blindern						

Dato: 18. oktober 1983

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Steinar Gulliksen

Reidar Nydal

FORKLARING TIL DATERINGSRAPPORTEN

Med prøvens ^{14}C alder forstås den tid som er medgått siden opptakelsen av biogent kullstoff opphørte. (Nåtid er satt til AD 1950). Den angitte feilgrense representerer et standardavvik slik som det defineres i statistikken, og dette innebærer at det vil være ca. 2/3 sannsynlighet for at prøvens alder faller innen denne feilgrense. Det oppførte standardavvik inkluderer usikkerhet i bestemmelsen av prøvens ^{14}C innhold og usikkerhet ved korreksjon for isotopisk fraksjonering. Halveringstiden for ^{14}C er forutsatt 5570 år.

Kalibrert alder er den mest mulig korrekte historiske alder, funnet ved sammenlikning med målinger av ^{14}C aktivitet i årringdaterte treringer. Den benyttede kalibreringskurve er beregnet ved University of Pennsylvania (MASCA).

Den oppgitte $\delta^{13}\text{C}$ verdi er anvendt for korreksjon av prøvens aktivitet for isotopisk fraksjonering til $\pm 25,0\%$ relativt PDB. Understreket $\delta^{13}\text{C}$ verdi er anslått verdi.

Marint materiale er korrigert for reservoireffekt ved subtraksjon av en tilsynelatende alder på 440 år for havvannet.

Når flere fraksjoner av samme materiale er datert, betegnes disse med A, B osv. For gytje/dy er alltid A den lutløselige del og B den uløselige. For skjell regnes fraksjonene utenfra, dvs. A er den fraksjon som først frigjøres ved etsing med syre.

KJEMISK FORBEHANDLING

I Trekull, tre og torv:

Prøven ble behandlet med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne mulig innhold av humussyrer. Videre ble den behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for å fjerne mulig innhold av karbonater.

II Gytje/dy:

Prøven ble behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for å fjerne mulig innhold av karbonater.

III Gytje/dy:

Det ble påvist med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) at karbonat ikke var tilstede.

IV Gytje/dy:

Prøven ble ekstrahert med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (10g/100ml) og utfelt med saltsyre. Uløst del sentrifugert ut før utfelling.

V Gytje/dy:

Prøven ble ekstrahert med en blanding av 0,1M $\text{Na}_4\text{P}_2\text{O}_7$ og 0,1M NaOH , og utfelt med saltsyre. Uløst del sentrifugert ut før utfelling.

VI Skjell:

Det ytterste laget av skjellene ble etset bort med fortynnet saltsyre for å fjerne belegg med mulig innhold av yngre karbon.

VII Bein:

Uorganisk fraksjon fjernet ved behandling med fortynnet saltsyre (25ml/100ml) under vakuum. Videre behandlet med kald natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne humussyrer. Kollagenet ekstrahert med varmt, destillert vann med $\text{pH} \approx 3$ (justert med saltsyre), og inndampet til tørrhet.